

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่าน กับความสามารถในการรับรู้เสียง คำพยางค์เดียวในภาษาไทย: กรณีศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทย เป็นภาษาต่างประเทศ*

สุธาสินี สิทธิเกษร**

ในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศเป็นที่นิยมแพร่หลายมากขึ้น ด้วยเป็นยุคสมัยที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวและการลงทุนจากต่างประเทศ ชาวต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามามากและสนใจเรียนภาษาไทยอย่างจริงจัง ครูสอนภาษาไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การที่ครูจะศึกษาภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่ของตนเองด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive) ตามแนวภาษาศาสตร์นั้นนับเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจสิ่งที่จะสอนได้กระจ่างชัด แต่ไม่เพียงพอเท่านั้นยังมีการศึกษาภาษาไทยด้วยวิธีการทางภาษา

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานผลการวิจัยจากโครงการวิจัยเสริมหลักสูตร เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่านกับความสามารถในการรับรู้เสียงคำพยางค์เดียวในภาษาไทย: กรณีศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ” ได้รับทุนวิจัยเสริมหลักสูตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๔๖

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตร์อีกมากมายที่จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้นด้วย ในที่นี้จะขอลำถึงวิธีการซึ่งเป็นที่นิยมมากในการสอนภาษาต่างประเทศ นั่นคือ การศึกษาข้อผิดพลาด (Errors Analysis)

การศึกษาข้อผิดพลาด (Errors Analysis) คือการนำข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนแสดงออกมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหา “ข้อยาก” ในการเรียนสำหรับผู้เรียนแต่ละระดับ และยังเป็นการค้นหา “ปัจจัยของความยาก” ในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังช่วยให้เห็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงวิธีการสอนต่อไปอีกด้วย

๑. ความเป็นมาของการศึกษาและวัตถุประสงค์

การเรียนภาษาไทยของชาวต่างประเทศที่เป็นผู้ใหญ่แล้วมักประสบปัญหาการออกเสียงไม่ชัดเจนจนกระทั่งเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร ทั้งนี้เป็นเพราะช่วงวัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่สมรรถนะทางภาษาในภาษาที่หนึ่ง (Mother tongue) พัฒนาไปจนถึงขั้นที่สื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วแล้ว การเรียนรู้ภาษาใหม่ในช่วงวัยนี้จึงอาจเกิดการแทรกแซงจากภาษาแม่ (Language Interference)* นอกจากนี้อาจเป็นเพราะผู้พูดฟังเสียงนั้นๆ ได้ไม่ชัดเจนหรืออาจเป็นเพราะไม่คุ้นเคยกับการใช้อวัยวะในการออกเสียงนั้นๆ มาก่อนจึงทำให้ออกเสียงไม่ชัด ดังนั้นการศึกษาข้อผิดพลาดในการออกเสียงเพื่อให้เห็นจุดที่ยากในการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนชาติหนึ่งๆ จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศได้ทางหนึ่ง

ระบบเสียงในภาษาญี่ปุ่น (Tsujiyura 1996) มีลักษณะของหน่วยเสียงเรียงแตกต่างกับภาษาไทยค่อนข้างมาก คือ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นเสียงเสียดแทรก และเสียงกักเสียดแทรก ในขณะที่ภาษาไทยหน่วยเสียงพยัญชนะมีจำนวนหน่วยเสียงเสียดแทรกน้อยกว่าในภาษาญี่ปุ่น หน่วยเสียงสระในภาษาญี่ปุ่นก็เป็นเสียงสั้นแต่ภาษาไทยมีทั้งเสียงสั้นและยาว นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะพยางค์ในภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นพยางค์เปิด มีพยางค์ปิดอยู่บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขการเกิดที่จำกัด แตกต่างกับภาษาไทยที่ลักษณะพยางค์เป็นได้ทั้งพยางค์ปิดและพยางค์เปิด

* การที่ลักษณะบางประการในภาษาแม่ของผู้เรียนเข้ามาเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ภาษาที่สอง

และมีพยางค์ท้ายได้ถึง ๙ เสียง ในส่วนระบบสัทสัมพันธ์ในภาษาญี่ปุ่นนั้นมีการลงน้ำหนักเสียง (accent)* เป็นหน่วยเสียงสำคัญ (Tsujimura 1996) ต่างกับภาษาไทยที่มีระดับเสียง (tone) เป็นหน่วยเสียงสำคัญ

แม้จะผ่านการฝึกฝนมานานชาวญี่ปุ่นก็ยังประสบปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยหลายหน่วยเสียง ข้อผิดพลาดทำให้การสื่อสารผิดพลาดได้แม้อยู่ในบริบท เช่น การออกเสียงพยางค์ต้นกัก เช่น /p/ /ph/ /b/ ผวนกับข้อผิดพลาดพยางค์สะกดร่วมด้วยในประโยค “ระวังหมอให้ยาไม่ตีมารักษาหน้า ปานจะพาลบานกันไปใหญ่” ชาวญี่ปุ่นออกเสียงเป็น /ra-waŋ mǝw hǝj jaa mǝj dii maa rák-sǎ náǝ pha:ŋ ca pha:ŋ ba:ŋ kaŋ phaj jǝj/ คือ $n \rightarrow \eta$ ท้ายพยางค์ จากตัวอย่างตัวหนาคือคำที่ออกเสียงผิดและผู้วิจัยสังเกตได้ชัดเจนในการสนทนาและทำให้เกิดความเข้าใจผิด จนกระทั่งเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าการพัฒนาทักษะการฟังกับการอ่านออกเสียงนั้นควรเป็นไปพร้อมกัน การศึกษาจึงกระทำโดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงกับความสามารถในการรับรู้เสียงคำไทยพยางค์เดียวในชาวต่างประเทศ โดยใช้กรณีศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่ออธิบายลักษณะการเกิดข้อผิดพลาดอิทธิพลของภาษาแม่ในการอ่านออกเสียงคำไทยพยางค์เดียวของชาวญี่ปุ่น และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงกับความสามารถในการรับรู้เสียงคำไทยพยางค์เดียวของชาวญี่ปุ่น

* การลงน้ำหนักเสียงในพยางค์ประกอบด้วยลักษณะสัทสัมพันธ์อีก ๓ ประการ คือ ระดับเสียงสูงขึ้น พยางค์ยาวขึ้น และดังมากขึ้นกว่าพยางค์ที่ไม่ได้นับการลงน้ำหนัก (Ball & Rahilly 1999) ในภาษาญี่ปุ่นส่วนที่การลงน้ำหนักทำให้เกิดระดับเสียงสูงขึ้นนี้เกิดขึ้นอย่างเด่นชัดและมีนัยยะความต่างทางภาษาศาสตร์ (Linguistic function) จึงมีคำเรียกการลงน้ำหนักที่มีระดับเสียงสูงเด่นชัดร่วมด้วยนี้ว่า “Accent” หรือ “Pitch accent” โปรดพิจารณาตัวอย่างคำต่อไปนี้ (Tsujimura 1996)

^l hasi (High-Low) vs.	ha ^l si (Low-High)
chopsticks	bridge
^l ame (High-Low) vs	ame (Low-High) (no accent)
rain	candy

๒. ขอบเขตและวิธีวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากชาวญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศและพำนักรอยู่ในเมืองไทย ผู้บอกภาษาทั้งหมดพูดภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาแม่ และได้เรียนระบบการสะกดคำและการอ่านออกเสียงตามกฎพื้นฐานครบถ้วนแล้ว โดยเรียนมาแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน และไม่เกิน ๑ ปี ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่าผู้บอกภาษา

สำหรับ “คำพยางค์เดียวในภาษาไทย” ที่ใช้ทดสอบในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลุ่มของหน่วยเสียงในภาษาไทยที่เปล่งออกมามีจำนวนเสียงที่ดังเด่น ๑ ครั้ง และมีโครงสร้างพยางค์แบบคำไทยพยางค์เดียว คือ พ(พ)สพว และ พ(พ)สส(พ)ว* โดยอาจมีความหมายในภาษาไทยหรือไม่ก็ได้ โดยศึกษาหน่วยเสียงในระบบเสียงภาษาไทยจำนวน ๗๑ หน่วยเสียง ประกอบไปด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒๑ หน่วยเสียงคือ /b/, /d/, /p/, /t/, /c/, /k/, /ph/, /th/, /ch/, /kh/, /m/, /n/, /ŋ/, /f/, /s/, /r/, /l/, /w/, /j/, /h/ และ /ʔ/ พยัญชนะต้นควบ ๑๒ หน่วยเสียง คือ /pr/ /tr/ /kr/ /phr/ /thr/ /khr/ /pl/ /kl/ /phl/ /khl/ /kw/ /khw/ หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด ๙ หน่วยเสียง คือ /p/ /t/ /k/ /ʔ/ /m/ /n/ /ŋ/ /w/ /j/ หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น ๙ หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว ๙ หน่วยเสียง คือ /i/ /ii/ /u/ /uu/ /u/ /uu/ /e/ /ee/ /ə/ /əə/ /o/ /oo/ /ɛ/ /ɛɛ/ /a/ /aa/ /ɔ/ /ɔɔ/ หน่วยเสียงสระผสม ๖ หน่วยเสียง คือ /ia/ /iia/ /ua/ /uuua/ /ua/ /uuua/ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๕ หน่วยเสียง ระดับเสียงกลาง /̄/ ระดับเสียงต่ำ /̌/ ระดับเสียงสูง /̈́/ เสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนตก /̌̌/ และเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนขึ้น /̈́̈́/

* ราตรี ธันวารขร (๒๕๔๑) กล่าวว่า หน่วยเสียงที่ประกอบกันเข้าเป็นคำพยางค์เดียวจะต้องมีอย่างน้อย ๓ หน่วยคือ พยัญชนะต้น สระ และวรรณยุกต์ และอย่างมากที่สุดไม่เกิน ๕ หน่วยคือ เพิ่มหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ และพยัญชนะสะกด ความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ ที่กล่าวถึงมีดังนี้

พ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น	หรือ	พพ แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ
ส แทนหน่วยเสียงสระเสียงสั้น	หรือ	สส แทนหน่วยเสียงสระเสียงยาว
ว แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์		

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อผิดพลาดจากการอ่านคำพยางค์เดียวในภาษาไทยด้วยการฟัง การออกเสียงจริงขณะที่ผู้บอกภาษาทำการทดสอบ ในห้องบันทึกเสียงที่ปราศจากเสียงรบกวน ผู้วิจัยถ่ายถอดเสียงเป็นสัทอักษรโดยใช้สัญลักษณ์ตามแบบสัทอักษรสากล (IPA-International Phonetics Alphabets) หลังจากให้ผู้บอกภาษาออกเสียงแล้ว ผู้วิจัยนำผลการถ่ายถอดเสียงมาตรวจนับจำนวนข้อผิดพลาด นำจำนวนที่นับได้มาคำนวณค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มข้อมูล การศึกษาแบ่งเป็นหลายมิติตามสัทลักษณะ ผู้วิจัยจึงจำแนกประเภทหน่วยเสียงตามสัทลักษณะคือ พยัญชนะ ใช้เกณฑ์เรื่องฐานกรณ์กับลักษณะการออกเสียง สระ ใช้เกณฑ์เรื่องส่วนของลิ้นและระดับของลิ้น วรรณยุกต์ ใช้เกณฑ์เรื่องความเป็นวรรณยุกต์ระดับหรือเปลี่ยนระดับเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดจากการรับรู้เสียงคำพยางค์เดียวในภาษาไทยกระทำโดยใช้แบบทดสอบการรับรู้เสียง หลังจากให้ผู้บอกภาษาทำแบบทดสอบการรับรู้เสียงแล้ว ผู้วิจัยนำกระดาษคำตอบมาตรวจนับจำนวนข้อผิดพลาดนำมาคำนวณค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มข้อมูลและเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดในการอ่านหน่วยเสียงแต่ละประเภท

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อผิดพลาดในการอ่านกับความสามารถการรับรู้เสียงคำพยางค์เดียวในภาษาไทยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของคำที่ออกเสียงผิดและสัดส่วนของคำที่รับรู้เสียงผิด ด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ไพรดักส์ ไมเมนต์

ผลการวิจัยมีดังที่จะกล่าวโดยละเอียดต่อไปนี้

๓. ข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียง

ลักษณะการเกิดข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงคำไทยพยางค์เดียวของผู้บอกภาษาชาวญี่ปุ่นนั้น มีทั้งที่เป็นการแทนที่หน่วยเสียงและการเบี่ยงเบนไปจากเสียงที่เป็นไจท์เล็กน้อยดังนี้

๓.๑ ลักษณะการออกเสียงผิด

ในการศึกษาการอ่านออกเสียงหน่วยเสียงเรียง คือ พยัญชนะและสระนั้นพบว่าผู้บอกภาษาได้นำเอาทั้งหน่วยเสียงจากภาษาแม่ คือ ภาษาญี่ปุ่นมาใช้แทนอยู่พอสมควรทีเดียว ในขณะที่เดียวกันก็มีการนำเอาหน่วยเสียงอื่นในภาษาไทยมาใช้ด้วยเช่นกัน ตัวอย่างข้อผิดพลาดมีดังนี้

ลักษณะการออกเสียงผิดที่โดดเด่นปรากฏในกลุ่มพยัญชนะต้นกัก เช่น การออกเสียงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นกักก้องที่ริมฝีปาก /b/ ของผู้บอกภาษาชาวญี่ปุ่นมีลักษณะที่เบี่ยงเบนจากภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้บอกภาษาทั้งหมด ผู้บอกภาษาออกเสียงเป็นเสียงไม่ก้องและเสียงเสียดแทรก คือ เสียง /p/ และเสียง /f/ โดยมีผู้บอกภาษาออกเป็นเสียง /p/ ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้บอกภาษาที่เข้ารับการทดสอบ และออกเป็นเสียง /f/ ร้อยละ ๑๐ ของจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด จากลักษณะที่พบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหน่วยเสียงพยัญชนะต้น /b/ เป็นเสียงที่ยากสำหรับผู้เรียนภาษาไทยซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่น

นอกจากนี้ยังพบว่ามีหน่วยเสียงที่ไม่ปรากฏทั้งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยด้วย เช่น เสียงกักเสียดแทรกที่ริมฝีปากทั้งสอง /pʰ/ ที่นำมาออกเสียงแทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเสียดแทรกที่ริมฝีปากและฟันบน /f/ ในภาษาไทย

ส่วนวรรณยุกต์นั้น แม้ว่าภาษาญี่ปุ่นไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์แต่มีระดับเสียงและการเน้นหนัก (Accent) เป็นหน่วยสำคัญในภาษา ผู้บอกภาษาชาวญี่ปุ่นสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยได้โดยข้อผิดพลาดจะเกิดกับเสียงที่มีการเปลี่ยนระดับ (Contour) ซึ่งภาษาไทยมีสองเสียงคือวรรณยุกต์เปลี่ยนตกและวรรณยุกต์เปลี่ยนขึ้น ผู้บอกภาษาจะแทนที่หน่วยเสียงด้วยการนำหน่วยเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนตกในภาษาไทยมาใช้ และให้การเปลี่ยนระดับเสียงที่ไม่มีในภาษาไทยมาแทนที่ด้วย คือใช้เสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนขึ้นสูงมาก ส่วนวรรณยุกต์ระดับก็มีข้อผิดพลาดเช่นกัน ที่พบข้อผิดพลาดกว่าเสียงอื่นๆ คือ วรรณยุกต์สูงระดับ (High tone) อาจเป็นเพราะหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงระดับของภาษาไทยมีการตกช่วงท้ายเล็กน้อยคล้ายคลึงกับเสียงเปลี่ยนตก (หากใช้ระบบตัวเลขถ่ายถอดเสียงวรรณยุกต์จะได้วรรณยุกต์สูงระดับเป็น 453 และวรรณยุกต์เปลี่ยนตกเป็น 41)

กล่าวได้ว่าหน่วยเสียงที่นำมาแทนที่นั้นต้องมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับเสียงที่เป็นใจพจน์ ไม่ว่าจะเป็นฐานกรณ์ (Articulators) ลักษณะการออกเสียง (Manners of articulation) หรือระดับและการเปลี่ยนระดับเสียง (Pitch and fluctuation)

นอกจากนี้ยังพบว่าข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับแต่ละหน่วยเสียงก็มีรายละเอียดที่ต่างกันไปตามตำแหน่งในพยางค์ กล่าวคือพยัญชนะต้นพยางค์มักปรากฏเสียงที่มีฐานกรณ์ (Articulator) เดียวกันมาแทนที่ ในขณะที่หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด(ท้ายพยางค์) มักแทนด้วยเสียงที่มีลักษณะการออกเสียง (Manner) เหมือนกัน เช่น คำว่า “सान” /saǎn/ ออกเสียงเป็น /tsaǎn/ กล่าวคือเสียง /s/ กับ /ts/ มีฐานกรณ์เดียวกัน คือปุ่มเหงือก ส่วนคำว่า “กาก” /kaǎk/ ออกเสียงเป็น /kaǎt/ กล่าวคือเสียง /k/ กับเสียง /t/ มีลักษณะการออกเสียงเป็นแบบกักเหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับพยัญชนะสะกดเสียงนาสิก กล่าวคือ ผู้วิจัยพบว่าเสียง /n/ แปรไปเป็นเสียง /m/ ผลการศึกษานี้แตกต่างกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่ง โตชิยุกิ นะงะกะวะระ (๒๕๔๑) กล่าวว่าชาวญี่ปุ่นจะออกเสียง /n/ เป็น /ŋ/ มากที่สุดและจะเกิดขึ้นอย่างชัดเจนเมื่ออยู่ในวัจนลีลาการอ่านรายการคำ

สำหรับการแทนที่หน่วยเสียงสระนั้นจะเกิดกับทั้งหน่วยเสียงภาษาไทยที่มีความใกล้เคียงกับภาษาญี่ปุ่นและเสียงที่ไม่มีในภาษาญี่ปุ่น โดยนำหน่วยเสียงที่มีระดับของลิ้นและการใช้ส่วนของลิ้นในตำแหน่งใกล้เคียงกันมาแทนที่ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยเสียงสระสั้น สระยาว หรือสระผสมก็เกิดข้อผิดพลาดในรูปแบบเดียวกัน เช่น /ua/ ออกเสียงเป็น /wa/ ซึ่งเป็นเสียงระดับลิ้นสูงเหมือนกัน แต่ออกเสียงค่อนข้างไปทางหน้า

ส่วนเสียงวรรณยุกต์นั้นมีทั้งการแทนที่หน่วยเสียงและการเบี่ยงเบนจากเดิมเล็กน้อย มีการแทนที่หน่วยเสียงโดยใช้วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับแทนวรรณยุกต์ระดับ เช่น คำว่า ป่า ออกเสียงเป็น ป้า

ประเด็นต่อมาข้อผิดพลาดที่เกิดในลักษณะเบี่ยงเบนไปจากเดิมเล็กน้อยนั้นพบว่าการเกิดในการออกเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์มากกว่าเสียงพยัญชนะ ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยลักษณะของหน่วยเสียงสองประเภทหลังนี้มีลักษณะการเคลื่อนไหวของอวัยวะในการออกเสียง (Articulator) ไม่มีขอบเขตชัดเจนเท่าเสียงพยัญชนะ กล่าวคือไม่มีการบิบบช่องทางเดินเสียงในส่วนกลางให้อยู่ในลักษณะติดกันแต่มีเสียงลอดออกมา

ได้หรือปิดสนิทอย่างพยัญชนะ

สำหรับเสียงสระ ข้อคิดมีทั้งการดิ่งขึ้นไปข้างหลัง การดิ่งขึ้นไปข้างหน้า การยกขึ้นขึ้นสูง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการดิ่งขึ้นล้วนอยู่ภายในขอบเขตของตำแหน่งการเกิดเสียงสระในภาษาญี่ปุ่นทั้งสิ้น เช่น /อ:/ ออกเสียงเป็น /e:/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นการเบี่ยงเบนจากมาตรฐานอาจเกิดขึ้นได้ง่ายมากเนื่องจากวรรณยุกต์เป็นสัทสัมพันธ์ การเกิดขึ้นหรือคงตัวของวรรณยุกต์หรือระดับเสียงนั้นขึ้นกับปัจจัยได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเน้นเสียง ความยาว และความดังของเสียงที่ออกด้วย จึงพบว่าโดยมากไม่ว่าผู้บอกภาษาจะกำลังออกเสียงวรรณยุกต์ระดับหรือเปลี่ยนระดับอยู่นั้นเสียงที่เบี่ยงเบนออกมากก็จะมีรูปแบบเป็นวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ สิ่งนี้ทำให้เห็นว่าผู้บอกภาษาอาจเกิดความไม่แน่ใจในการเลือกใช้หน่วยเสียงใด หรือการออกเสียงด้วยความตั้งใจจนเกิดการเน้นเสียงก็มีส่วนสำคัญ ลักษณะข้อคิดดังกล่าวข้างต้นสะท้อนปัจจัยในการอ่านออกเสียงผิดได้ดังจะนำเสนอต่อไปนี้

๓.๒ ปัจจัยในการอ่านออกเสียงผิด

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่านอกจากอิทธิพลของภาษาแม่แล้ว สัทลักษณะก็มีส่วนสำคัญในการอ่านออกเสียงเสียงผิดได้ ดังนี้

ในการเปล่งเสียงพยัญชนะ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออกเสียงผิดประกอบด้วย ลักษณะการออกเสียงต่อเนื่อง [$\pm$ Continuant] การใช้ฐานกรณ์บริเวณกว้าง [$\pm$ Distributed] และนาสิก [$\pm$ Nasal] ดังนี้

ในส่วนของลักษณะการออกเสียงนั้นมีลักษณะเด่นจำแนก (Distinctive features) หลายประการที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงผิดหรือถูก เป็นต้นว่าเมื่อพิจารณาพยัญชนะต้นชุดกักทั้งหมดเทียบกันจะเห็นข้อคิดที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บอกภาษาจะออกเสียงมีลมกับไม่มีลมสลับกัน กล่าวได้ว่าลักษณะเปล่งเสียงต่อเนื่อง หรือ [$\pm$ Continuant] เป็นปัจจัยการเกิดข้อผิด และนี่คือแนวทางที่ผู้วิจัยให้พิจารณาปัจจัยทางเสียงในประเด็นนี้

ในส่วนของเสียงพยัญชนะนั้น นอกจากเสียงมีลมหรือลักษณะเด่นจำแนกการเปล่งเสียงต่อเนื่องข้างต้นแล้ว เสียงเสียดแทรกเป็นเสียงที่น่าสนใจอีกเสียงหนึ่ง

พบว่ามีการเปลี่ยนฐานกรณ์ในข้อคิดของการเปล่งเสียงเสียดแทรกไปเป็นฐานกรณ์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น / s / เป็น / ʃ / ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากเป็นเสียงที่ใช้ฐานกรณ์บริเวณกว้าง หรือ [+Distributed] จึงมีการเคลื่อนของฐานกรณ์เวลาออกเสียงได้ ปัจจัยอีกประการหนึ่งเสียงนาสิกหรือ [+Nasal] เป็นพยางค์ที่ออกเสียงเป็นแกนพยางค์ (Syllabic Nasal) ได้จึงพบว่าเกิดการออกเสียงผิดไปเป็นเสียงนาสิกแกนพยางค์

เมื่อพิจารณาเสียงสระจะพบว่าความสูงของลิ้นมีส่วนสำคัญ เสียงที่อยู่ระดับกลางคือไม่ใช่ลิ้นสูงหรือต่ำ คือไม่ใช่ [$\pm$ High] [$\pm$ Low] มักเป็นเสียงที่ผู้บอกภาษาออกเสียงผิดบ่อยๆ เสียงที่ลิ้นถูกตึงให้ถอยไปด้านหลังหรือ [+Back] ก็เป็นเสียงที่ผิดมากกว่าเสียงอื่นๆ เช่นกัน

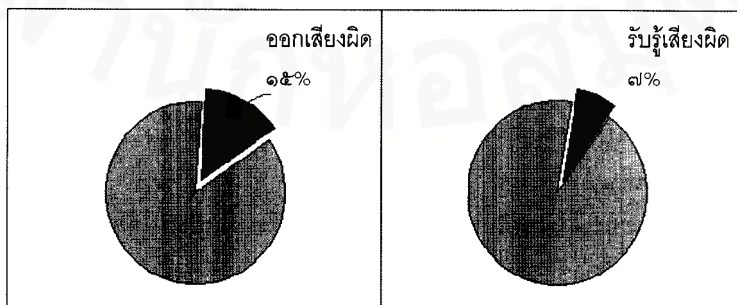
เสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับเป็นลักษณะที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดมากกว่าวรรณยุกต์ระดับ และระดับเสียงสูง หรือ [+High] ก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดกว่าเสียงระดับกลางและต่ำ

จากผลการศึกษาข้อผิดพลาดและปัจจัยของข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงดังกล่าวสามารถนำไปพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดในการรับรู้เสียงในเชิงปริมาณ ซึ่งจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่านกับความสามารถในการรับรู้เสียง

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่านกับความสามารถในการรับรู้เสียง

จากการเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่านกับความสามารถในการรับรู้เสียงคำไทยพยางค์เดียวของชาวญี่ปุ่นมีผลสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ ๑ สัดส่วนคำที่ออกเสียงผิดของคำทดสอบทั้งหมดเปรียบเทียบกับสัดส่วนคำที่รับรู้เสียงผิดจากคำทดสอบทั้งหมด

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าคำที่ออกเสียงผิดและรับรู้เสียงผิดมีไม่ถึงหนึ่งในสี่ของจำนวนคำที่ทดสอบทั้งหมดในแต่ละชุด โดยที่สัดส่วนคำที่ออกเสียงผิด คิดเป็นร้อยละ ๑๕ ของคำที่ทดสอบทั้งหมด และสัดส่วนของคำที่รับรู้เสียงผิดคิดเป็นร้อยละ ๗ ของคำที่ทดสอบทั้งหมด อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของคำที่รับรู้เสียงผิดเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของการออกเสียงผิด กล่าวได้ว่าผู้ออกภาษาชาวญี่ปุ่นมีความสามารถในการรับรู้เสียงดีกว่าการออกเสียง

ภาพรวมของการศึกษาคำที่ผู้ออกภาษาชาวญี่ปุ่นออกเสียงผิดและที่ผู้ออกภาษาชาวญี่ปุ่นรับรู้เสียงผิดนั้น มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันและพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางสถิติ (ค่าสหสัมพันธ์) คือ ความสัมพันธ์ของข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงกับความสามารถในการรับรู้เสียงมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๔๖ ด้วยระดับนัยสำคัญ ๐.๑๐ กล่าวคือยิ่งผู้ออกภาษาอ่านผิดมากก็จะยิ่งรับรู้เสียงผิดมากตามไปด้วย แต่ถ้าผู้ออกภาษาอ่านผิดน้อยก็จะมีความสามารถในการรับรู้เสียงดีตามไปด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อแยกศึกษาหน่วยเสียงแต่ละชนิดโดยพิจารณาจากคำร้อยละที่คำนวณได้จากปริมาณคำที่ทดสอบทั้งหมดของหน่วยเสียงแต่ละกลุ่มกลับพบว่ารูปแบบข้อผิดพลาดของการอ่านผิดกับการรับรู้เสียงผิดนั้นบ้างก็เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน บ้างก็แตกต่างกันตามสัทลักษณะของหน่วยเสียงแต่ละกลุ่มที่ศึกษา

สำหรับเสียงพยัญชนะ การรับรู้เสียงผิดมีปรากฏการณ์ที่แตกต่างจากการอ่านออกเสียงผิด โดยในการอ่านออกเสียงผิดพบว่า ลักษณะการออกเสียงมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ออกเสียงสับสน แต่ในการรับรู้เสียงนั้นลักษณะการออกเสียงเดียวกันกลับไม่สร้างความสับสนให้แก่ผู้ออกภาษาเลย แต่กลับเป็นเรื่องของฐานกรณ์มากกว่าที่ผู้ฟังจำแนกไม่ได้ชัดเจนนักกว่าเสียงที่ได้ยินเป็นฐานกรณ์ใดแน่

ส่วนเสียงสระพบว่าสระลิ้นต่ำและใช้ลิ้นส่วนหลังมักปรากฏข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงมากกว่าสระอื่นๆ แต่ก็ไม่สร้างปัญหาในการฟังรับรู้เสียงเท่าใดนัก

นอกจากนี้ยังพบว่าวรรณยุกต์ระดับปรากฏข้อผิดพลาดได้มากและสอดคล้องกันทั้งการอ่านและฟัง

จึงอาจสรุปได้ว่าการอ่านมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับรู้เสียงอยู่บ้างพอสมควรตามธรรมชาติในการเรียนรู้ของมนุษย์ แต่ขณะเดียวกันสัทลักษณะก็เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการอ่านและการรับรู้เสียงในภาษาต่างประเทศ

อย่างยิ่งเช่นกัน

๕. ระบบเสียงภาษาในระหว่างของผู้บอกภาษาชาวญี่ปุ่น

อันตรภาษาหรือภาษาในระหว่าง (Interlanguage) คือ ภาษาของ ผู้เรียนภาษาที่สองซึ่งใช้ภาษาปลายทาง (Target Language) ที่ยังไม่สมบูรณ์เท่า เจ้าของภาษา อันตรภาษาไม่ใช่ภาษาแม่หรือภาษาปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ เป็นระบบที่อยู่ตรงกลางซึ่งหล่อหลอมขึ้นมาจากวิธีในการเรียนภาษาของผู้เรียนนั้น เช่น การแทนที่ภาษา (Language transfer) การทำให้ง่าย (Simplification) การสร้างกฎครอบคลุม (Generalization) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงสมรรถนะทางภาษา (Language competence) ของผู้เรียนในขณะนั้น

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศย่อมประสบปัญหาอันเนื่องด้วยความต่าง ของภาษาแม่และภาษาที่เรียน ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นได้กับทุกระดับภาษา ในระดับ ของหน่วยเสียงนั้นสามารถวิเคราะห์ได้โดยศึกษาจากคำที่มีความหมายโดยแยกออก จากบริบท

เหตุแห่งความผิดพลาดทางการออกเสียงนั้นขึ้นอยู่กับส่วนประกอบของ ประสาทสัมผัสที่ใช้ในการฟัง รวมกับความสามารถในการใช้อวัยวะในช่องปาก ออกเสียงให้ตรงกับเสียงที่ได้ยิน หากอวัยวะทั้งสองหน้าที่นี้เป็นปกติ อุปสรรคอีก ประการที่อาจเกิดขึ้นก็คืออิทธิพลของภาษาแม่ ที่มีส่วนทำให้การฟังหรือการออกเสียง คลาดเคลื่อนไป (สุธิณี สุขตระกูล ๒๕๒๖: ๑๔)

อย่างไรก็ดี ความสับสนทางภาษาซึ่งในที่นี้เรียกว่า “ข้อผิดพลาด” อาจเกิดจาก ปัจจัยอื่นได้อีก โดยมากเป็นปัจจัยที่อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ อาทิ การลืม เป็นต้น เหล่านี้เป็นปัจจัยทางจิตวิทยาซึ่งต้องการการวิจัยทดลองให้กระจ่างต่อไป (Carroll 1963: 1- 20 อ้างถึงในสุธิณี สุขตระกูล ๒๕๒๖)

อย่างไรก็ดีการคาดคะเนความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สอง และ ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการฝึกฝนคำที่ออกเสียงผิด จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ กระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองสัมฤทธิ์ผลได้ง่ายขึ้น

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สอง (Contrastive Analysis) นับเป็นวิธีการศึกษาซึ่งเป็นที่นิยมวิธีหนึ่งในการศึกษาเพื่อหาลักษณะ

อันก่อนความยากในการเรียนภาษา

ในการศึกษาระดับหน่วยเสียงก็เช่นกัน ผลการศึกษาข้อผิดพลาดในการอ่านออกเสียงคำพยางค์เดียวในภาษาไทยซึ่งเป็นการศึกษาในระดับหน่วยเสียงทำให้ผู้วิจัยสามารถอธิบายระบบเสียงภาษาในระหว่าง (Interlanguage phonology) ของผู้บอกภาษาชาวญี่ปุ่นที่มีความรู้ระดับต้นดังนี้

๕.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงภาษาในระหว่าง ในส่วนของพยัญชนะแบ่งได้เป็น ๔ กลุ่มดังนี้ หน่วยเสียงที่มีทั้งในภาษาไทยและในภาษาญี่ปุ่น หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาไทย หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาญี่ปุ่น และหน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาในระหว่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ หน่วยเสียงที่มีทั้งในภาษาไทยและในภาษาญี่ปุ่น มีจำนวน ๑๑ หน่วยเสียง ได้แก่

เสียงกัก	b	p	d	t	k
เสียงเสียดแทรก	h				
เสียงนาสิก	m	n	ŋ		
เสียงกึ่งสระ	w	j			

จะเห็นได้ว่าชุดหน่วยเสียงที่มีทั้งในภาษาไทยและในภาษาญี่ปุ่นมีทั้งกัก เสียดแทรก นาสิก และกึ่งสระ แต่ไม่มีเสียงรัวและดีด

กลุ่มที่ ๒ หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาไทย ไม่มีในภาษาญี่ปุ่น มี ๕ หน่วยเสียง ได้แก่

เสียงกักมีลม	ph	th	ch	kh
เสียงรัว	r			

จะเห็นได้ว่าชุดหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาญี่ปุ่นคือ เสียงกักมีลม และเสียงรัว

กลุ่มที่ ๓ หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาญี่ปุ่น ไม่มีในภาษาไทย พบถึง ๙ หน่วยเสียง ได้แก่

เสียงกักก้อง	g		
เสียงกักเสียดแทรก	ts	dʒ	tʃ
เสียงเสียดแทรก	ɸ	ʃ	z
เสียงนาสิก	N		
เสียงตืด	r		

จะเห็นได้ว่า เสียงกักก้องและเสียดแทรก และเสียงตืด แม้เป็นหน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาญี่ปุ่นไม่มีในภาษาไทยเลยก็ตาม ก็ยังปรากฏในภาษาในระหว่างด้วย เนื่องจากเป็นเสียงที่มีสัทลักษณะเด่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงตืดซึ่งเข้ามาเป็นทางออกของการออกเสียงรวซึ่งเสียงยากในภาษาไทย ส่วนเสียงนาสิกนั้นเกิดเพราะมีหลายฐานกรณ์ในภาษาญี่ปุ่น

กลุ่มที่ ๔ หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาในระหว่าง

คือ หน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาเป้าหมายและภาษาแม่ แต่เกิดจากผู้บอกภาษาเอง หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาในระหว่าง มีจำนวนมากถึง ๑๓ หน่วยเสียง ได้แก่

เสียงกัก	ɕ	ʝ	ch
เสียงกักเสียดแทรก	pɸ	ds	ʔh
เสียงเสียดแทรก	s	j	
เสียงเชิงซ้อน	l̥	r̥	dʰ
เสียงกึ่งสระ	ɪ		

ระบบเสียงภาษาในระหว่างปรากฏหน่วยเสียงที่มีเฉพาะภาษาในระหว่างมากที่สุดถึง ๑๓ หน่วยเสียง รองลงมาเป็นหน่วยเสียงที่มีทั้งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น ๑๑ หน่วยเสียง หน่วยเสียงที่มีเฉพาะในภาษาญี่ปุ่น ๔ หน่วยเสียง และหน่วยเสียงภาษาไทยที่ไม่มีในภาษาญี่ปุ่นมี ๕ หน่วยเสียง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้บอกภาษาใช้หน่วยเสียงภาษาในระหว่างเป็นจำนวนมากทั้งที่ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นมีหน่วยเสียงที่ตรงกันอยู่ไม่น้อย ในประเด็นนี้มีเสียงที่น่าสนใจ คือ เสียงกักเสียดแทรกและเสียงเสียดแทรก

หน่วยเสียงชุดกักเสียดแทรกและเสียดแทรกจำนวนมากปรากฏในภาษาในระหว่างเพื่อแทนเสียงในชุดกักและเสียงเสียดแทรกในภาษาไทยบางตัวทั้งๆ ที่พยัญชนะสองชุดนี้ในภาษาญี่ปุ่นมีปรากฏอยู่ในฐานกรณ์ต่างๆ จำนวนมากกว่าไทย แต่ผู้บอก

ภาษาก็ยังสร้างหน่วยเสียงเพิ่มเติมทั้งที่ฐานริมฝีปาก ปุ่มเหงือก เพดานอ่อน และ กล่องเสียง และเมื่อพิจารณาเสียงที่ไม่มีในภาษาไทยอีกกลุ่มหนึ่งคือชุดที่มาจากภาษาญี่ปุ่นก็ยังพบหน่วยเสียงชุดกักเสียดแทรกและเสียดแทรกจำนวนมากเช่นกัน

ในทางกลับกันเสียงที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีปัญหามากที่สุดคือเสียงนาสิก เนื่องจากในภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนหน่วยเสียงมากกว่าไทยและยังมีการเกิดภายใต้เงื่อนไขการกลมกลืนเสียงกับพยัญชนะต้นพยางค์ถัดไปอีกด้วย แต่เมื่อผู้เรียนชาวญี่ปุ่นออกเสียงคำไทยที่มีเสียงพยัญชนะนาสิกกลับพบว่าออกเสียงได้ถูกต้องเป็นที่น่าพอใจ และปรากฏเพียงหน่วยเดียวเท่านั้นที่ไม่มีในภาษาไทยคือ /N/

จากปรากฏการณ์สองประเด็นข้างต้นชี้ให้เห็นว่าในการอ่านออกเสียงคำไทยพยางค์เดียวครั้งนี้เกิดการแทนที่ภาษา (Language transfer) กล่าวคือในกรณีที่หน่วยเสียงนั้นมีทั้งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น ผู้บอกภาษาได้นำหน่วยเสียงในภาษาแม่มาแทนที่หน่วยเสียงภาษาไทยจนสามารถแปลงเสียงได้แม้ไม่ถูกต้องแต่ก็ใกล้เคียงเสียงต้นแบบ เช่น เสียง /p/ /t/ /k/ นอกจากนี้ยังเกิดในกรณีที่หน่วยเสียงนั้นไม่มีในภาษาต้นทางได้ด้วยเช่นเสียงร่วของ “ร เรือ” ในภาษาไทยชาวญี่ปุ่นมักออกเป็น /r/ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงภาษาญี่ปุ่น

นอกจากนี้ความสับสนภาษา (Language interference) ก็เกิดขึ้นในการทดสอบครั้งนี้ด้วย กล่าวคือ หน่วยเสียงที่มีทั้งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นกลับทำให้ผู้บอกภาษาออกเสียงผิด เช่น เสียงชุดนาสิก ซึ่งในภาษาญี่ปุ่นมีจำนวนหน่วยเสียงมากกว่าไทย แต่เกิดขึ้นอย่างมีเงื่อนไข คือ เสียงนาสิกท้ายพยางค์จะกลมกลืนเสียงกับพยัญชนะต้นของพยางค์ถัดไป ทำให้ปรากฏหน่วยเสียงนาสิกซึ่งไม่มีในภาษาไทยคือ /N/ ผู้บอกภาษานำเสียงนี้จากภาษาญี่ปุ่นมาแทนที่นั่นเอง

กรณีของพยัญชนะต้นควบ พบว่าพยัญชนะต้นควบภาษาไทยต่างจากภาษาญี่ปุ่นตรงที่ภาษาไทยควบเสียงเหลว (Liquid) แต่ภาษาญี่ปุ่นควบเสียงกึ่งสระ ยิ่งกว่านั้นเสียงเหลวลิ้นร่วและเสียงข้างลิ้นเป็นหน่วยเสียงที่ไม่มีในภาษาญี่ปุ่น อีกทั้งมีลักษณะที่ต้องใช้ความคั่นเคยะของลิ้นในการออกเสียงแม้คนไทยเองยังออกเสียงได้ยาก ผู้บอกภาษาจึงมีวิธีออกเสียงโดยการทำให้ง่าย (Simplification) คือ ออกเสียงแยกให้เป็นสองพยางค์บ้าง ไม่ออกเสียงควบเลยบ้างก็มี เช่น เสียง /pr/ ในคำ “ปราย” ผู้บอกภาษาออกเสียงเป็น /pa-raaj/ หรือ /paaj/

๕.๒ หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระของภาษาในระหว่างแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ หน่วยเสียงที่มีทั้งในภาษาไทยและในภาษาญี่ปุ่น หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาไทย หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาในระหว่าง ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ หน่วยเสียงที่มีทั้งในภาษาไทยและในภาษาญี่ปุ่น

สระเสียงสั้น i e u a o

จะเห็นว่าหน่วยเสียงที่มีในภาษาญี่ปุ่นคือหน่วยเสียงสระสั้นทั้งหมด และทุกเสียงมีในภาษาไทย

กลุ่มที่ ๒ หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาไทย

สระเสียงสั้น ε อ บ

สระเสียงยาว ii εε ee uu oo aa uu oo

กลุ่มที่ ๓ หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาในระหว่าง

สระเสียงสั้น e ε ʌ ɤ ʊ ɯ ʉ ɤ ɤ ɤ ɤ

สระเสียงยาว ee ee εε üü uu uu oo oo ʊʊ

เป็นที่น่าสังเกตว่ามีหนึ่งเสียงที่ชาวญี่ปุ่นออกเสียงไม่ได้ เสียงนี้เป็นเสียงที่มีในภาษาไทยแต่ไม่ปรากฏในภาษาในระหว่าง คือ ʊ

หลายหน่วยเสียงที่ชาวญี่ปุ่นออกเสียงได้ไม่เท่ากับเจ้าของภาษาทำให้เกิดลักษณะที่น่าสนใจ กล่าวคือ ผู้บอกภาษามีวิธีออกเสียงโดยการทำให้ง่าย (Simplification) คือทำให้ใกล้เคียงกับเสียงที่มีอยู่เดิมในภาษาแม่ เช่นในภาษาญี่ปุ่นไม่มีเสียง /ε/ แต่มีเสียง /e/ ซึ่งระดับต่ำกว่าเสียง /e/ ในภาษาไทยเล็กน้อยจึงเกิดเสียง /ε/ ในภาษาในระหว่างขึ้นเป็นต้น นอกจากนี้ยังพบการดึงเสียงสระมาตรงกลาง (Centralization) เช่น เสียง /üü/ และสระหน้าถูกดึงไปข้างหลังเล็กน้อย เช่น เสียง /ε/ /ee/ เป็นต้น

๕.๓ หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาในระหว่างแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ หน่วยเสียงที่มีในภาษาไทยเป็นปกติ และ หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาในระหว่าง ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ หน่วยเสียงที่มีในภาษาไทย

พบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทุกหน่วยเสียงปรากฏเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาในระหว่างไม่ว่าจะเป็น วรรณยุกต์ระดับ กลาง ต่ำ สูง หรือ วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ คือ เสียงเปลี่ยนตก และเปลี่ยนขึ้น

กลุ่มที่ ๒ หน่วยเสียงที่มีเพียงในภาษาในระหว่าง

พบเสียงวรรณยุกต์ระดับต่ำกว่าปกติ วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับที่มีลักษณะแตกต่างจากภาษาไทย คือ ระดับสูงเปลี่ยนตกตอนท้าย ระดับกลางเปลี่ยนตกตอนท้าย ระดับต่ำเปลี่ยนขึ้นตอนกลาง และระดับสูงเปลี่ยนขึ้นตอนท้าย ลักษณะดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความระมัดระวังในการออกเสียงอย่างมากของผู้บอกภาษา เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ไม่มีในภาษาญี่ปุ่น กล่าวได้ว่าข้อผิดพลาดอยู่ในประเภทแก้ไขเกินกว่าเหตุ (Overcorrection)

๖. ข้อเสนอแนะ

สำหรับครูผู้สอนภาษาแม่ของตนในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น ควรมีการศึกษาเชิงพรรณนาภาษาของตนตามวิธีทางภาษาศาสตร์อย่างละเอียดถี่ถ้วน และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาษาที่จะสอนกับภาษาแม่ของผู้เรียนถึงความต่างอันจะนำมาซึ่งความยากในการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรจะต้องติดตามข้อผิดพลาดของผู้เรียนเพื่อเป็นกรณีศึกษาที่มีคุณค่าในการพัฒนาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพด้วย อย่างไรก็ตามการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาข้อผิดพลาดไปใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอธิบายกระบวนการออกเสียงนั้น ผู้อธิบายต้องรู้จักตำแหน่งอวัยวะที่เกี่ยวข้องและลักษณะการทำงานของอวัยวะเหล่านั้น รวมถึงจังหวะเวลาที่เกิดความเคลื่อนไหวในแต่ละกระบวนการเป็นอย่างดี ครูสามารถแก้ปัญหาการออกเสียงผิดของผู้เรียนได้ด้วยการศึกษาเสียงที่มีลักษณะซึ่งอำนวยความสะดวกให้ออกเสียงง่ายเสียก่อนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เร็วยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยหวังว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การวิจัยต่อไปและจะเป็นการดียิ่งหากศึกษาในเชิงพัฒนาการต่อเนื่อง กล่าวคือศึกษาในผู้บอกภาษาชุดเดียวกันโดยแบ่งระยะเวลาที่จะศึกษาเป็นช่วงๆ เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ และเข้าใจพัฒนาการของการเรียนรู้

ระบบเสียงภาษาต่างประเทศมากขึ้น ด้วยเหตุว่าการศึกษาภาษาในระหว่างของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศในระยะยาว และจะดียิ่งขึ้นหากการออกเสียงนั้นเกิดขึ้นในบริบทภาษาธรรมชาติ และนำไปพัฒนาบทเรียนในแนวสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้เหมาะสมกับขั้นตอนการเรียนรู้ระบบเสียง

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๑ : ระบบเสียง อักษรไทย การอ่านคำ และการเขียนสะกดคำ. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๕.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. แบบเรียนเร็วเล่ม ๑-๒. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒.
- โตชัยภูมิ นະະະະ. การแปรตามวัจนลีลาของเสียงนาสิกท้ายพยางค์ในภาษาไทยของนักศึกษาญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๔๑. (อัดสำเนา).
- ธนานันท์ ตรงดี. การวิเคราะห์เสียงพยัญชนะไม่กักในภาษาไทยเชิงกลศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๓๐. (อัดสำเนา).
- ผกาทิพย์ สกกุลครู. คำญี่ปุ่นที่มาจากภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, ๒๕๓๘.
- พินทิพย์ ทวยเจริญ. ลัทธศาสตร์และลัทธศาสตร์ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.
- _____. การวิเคราะห์ความผิดปกติทางการพูดของเด็กไทยเชิงภาษาศาสตร์. งานวิจัยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๒.
- เพชรรัตน์ มณฑา. ข้อผิดของการใช้รูปวรรณยุกต์ในการเขียนของผู้ป่วยที่มีภาวะวิปถิภาษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๔๑. (อัดสำเนา).
- ราตรี ธันวารชร. การศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ เล่ม ๑ เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ๑/๙๒ โชคชัย ๔ ลาดพร้าว, ๒๕๔๑.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ลัทธศาสตร์ อังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ : บริษัท เพื่อนพิมพ์ จำกัด, ๒๕๓๗.
- วิบูลย์ ธานสกุล. การวิเคราะห์เสียงพยัญชนะกักในภาษาไทยเชิงกลศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๓๑. (อัดสำเนา).
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. ภาษาและภาษาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๗.

- สุตาพร ลักษณะียนาวิน. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาศาสตร์จิตวิทยา. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙. (อัดสำเนา).
- สุตาลินี ลิทธิเกษร. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อผิดพลาดในการอ่านกับความสามารถในการรับรู้เสียงคำพยางค์เดียวในภาษาไทย: กรณีศึกษาชาวญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ. รายงานผลการวิจัยจากโครงการวิจัยเสริมหลักสูตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.
- สุธินี สุขตระกูล. วิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๖.
- Appel, Rene and Muysken, Peter. *LANGUAGE CONTACT AND BILINGUALISM*. London: Edward Arnold, 1987.
- Ball, Martin and Joan Rahilly. *PHONETICS*. London: Arnold, 1999.
- Carroll, J.B. "Linguistic Relativity, Contrastive Analysis, and Language Learning," *IRAL* 1, 1963, 1 - 20.
- Hiroshi, Kuo et al. *NIHONGO YOSETSU*. Tokyo: Hitsji Shobu, 1993.
- Jacobson, R., G. Fant, and M. Halle. *PRELIMINARIES TO SPEECH ANALYSIS: THE DISTINCTIVE FEATURE AND THEIR CORRELATES*. 5th printing. Cambridge: MIT Press, 1952.
- Katamba, Francis. *AN INTRODUCTION TO PHONOLOGY*. London: Longman, 1989.
- Mackay, Donald G. "Speech errors : retrospect and prospect" *ERRORS IN LINGUISTIC PERFORMANCE*. New York: Academic Press, Inc., 1980.
- Ladefoged, Peter. *A COURSE IN PHONETICS*. New York: Harcourt Brace Jovanovich Inc., 1975.
- _____. *PRELIMINARIES TO LINGUISTIC PHONETICS*. Chicago: The University of Chicago Press, 1971.
- Luksaneeyanawin, Sudaporn. "Speech Computing and Speech Technology in Thailand," *PROCEEDING OF THE SYMPOSIM ON NATURAL LANGUAGE PROCEEDING IN THAILAND*. 17-21 March 1993. Chulalongkorn University.
- Rayner, Keith and Alexander Pollatsek. *THE PSYCHOLOGY OF READING*. New Jersey: Prentice - Hall Inc., 1989.
- Rosner, B.S. and J.B. Pickering. *VOWEL PERCEPTION AND PRODUCTION*. New York: Oxford University Press, 1994.
- Tsujimura, Natsuko. *AN INTRODUCTION TO JAPANESE LINGUISTICS*. Cambridge, MASS: Blackwell, 1996.
- Wilkins, D.A. *LINGUISTICS IN LANGUAGE TEACHING*. London: Edward Arnold, 1974.